

RÄTTSFALL – EN LITEN HANDBOK

AV

CHRISTER NILSSON

I denna handbok kommer intressanta rättsfall att tas upp kontinuerligt. Det innebär att handboken är ett levande dokument som fylls på med nya rättsfall hela tiden. Syftet är att införa rättsfall som kan beröra en stor grupp av människor.

RÄTTSFALL - EN LITEN HANDBOK OM PRAXIS – INNEHÅLL	1
Associationsrätt	2
Aktiebolag - Fullmakt upphör att gälla vid likvidation av bolaget	2
Asyl - migrationsrätt	4
Bevisbördan för att asylsökanden har den ålder som denne har uppgett.	4
Ekonomiskt bidrag för att besöka familjen i hemlandet	6
Ekonomiskt bidrag till resekostnad för barns resa till Sverige	7
Förmögenhetsrätt	8
Gåva eller lån?	8
Hyra av bostad	10
Skadestånd till hyresvärd	10
Makar / Äktenskap	11
Gåva med villkor om enskild egendom - äktenskapsförord	11
Sambo	13
En fråga om bodelning	13

BILAGOR

Bilaga 1 - Precedensfall - Kammarrätten i Sundsvall, dom som meddelats 2012-10-10, målNr 1885-12.

Bilaga 2 - Precedensfall - Kammarrätten i Göteborg som meddelats 2014-06-25 MÅL NR 6691-13.

NJA 2012 s. 328 - av detta prejudikat framgår att en fullmakt som utfärdats av ett aktiebolag upphör att gälla i samband med att bolaget träder i likvidation och en likvidator blir utsedd.

Nedan följer, i väsentliga delar, utdrag av Högsta domstolens bedömning. Rättsfallet kan du läsa i sin helhet från rättsdatabasen - vägledande avgörande genom att klicka på denna [länk](#) . Välj därefter sökmotorn för hitta prejudikatet.

Utdrag från Högsta domstolen - dess bedömning av rättsfrågan.

7. En fullmakt gäller som utgångspunkt till dess den återkallas. Av 12 § avtalslagen följer att en fullmaktsgivare som vill att en fullmakt inte längre ska gälla har att vidta vissa åtgärder för att återkallelse ska anses ha skett. I de efterföljande paragraferna ges exempel på hur återkallelse ska ske beträffande de vanligaste fullmaktsformerna (se NJA II 1915 s. 198). Därutöver finns i lagen särskilt angivna förhållanden som kan påverka en fullmakts giltighet. När en fullmaktsgivare dör fortsätter fullmakten som regel att gälla (21 §). Om däremot fullmaktsgivaren får en förvaltare förordnad för sig eller försätts i konkurs, är huvudregeln att fullmakten förfaller (22 och 23 §§). De senare händelserna kan inte antas vara de enda situationer där fullmakter upphör att gälla utan återkallelse.

8. Kompetensen att för ett aktiebolag utfärda och återkalla en fullmakt tillkommer styrelsen och verkställande direktören (8 kap. 35 och 36 §§ aktiebolagslagen). Denna kompetens tillkommer inte styrelsen eller verkställande direktören som individer utan som bolagsorgan. En fullmakt har således verkan även sedan ledamöterna i styrelsen har bytts ut eller en ny verkställande direktör har utsetts i bolaget (se t.ex. Torsten Sandström, Svensk aktiebolagsrätt, 3 uppl. 2010, s. 228 ff.).

9. Likvidatorns uppdrag att genomföra likvidationen och få till stånd en skyndsam och för aktieägarna gynnsam avveckling av bolaget (25 kap. 35 § aktiebolagslagen) är något annat än det uppdrag som en ny styrelse eller en ny verkställande direktör har vid normal drift av bolaget. För genomförandet av sitt uppdrag träder likvidatorn i både styrelsens och verkställande direktörens ställe, med rätt för likvidatorn att företräda bolaget (25 kap. 30 § aktiebolagslagen). Av detta skäl anses även en tidigare av styrelsen utsedd s.k. särskild firmatecknare förlora sin rätt att företräda bolaget, även om detta inte uttryckligen har angetts i lagen (jfr t.ex. prop. 2000/01:150 s. 107 och prop. 2004/05:85 s. 490).

10. Det föreligger inte någon principiell skillnad mellan en särskild firmatecknares och en fullmäktigs möjlighet att företräda bolaget gentemot tredje man. Det har bl.a. mot denna bakgrund i den juridiska litteraturen hävdats att de fullmakter som styrelsen eller verkställande direktören har utfärdat för andra att företräda bolaget får antas upphöra att gälla genom att likvidatorn tillträder sitt uppdrag (Stefan Lindskog, Aktiebolagslagen, 12:e och 13:e kap., Kapitalskydd och likvidation, 2 uppl. 1995, s. 296, samt Erik Nerep och Per Samuelsson, Aktiebolagslagen, En lagkommentar, Kapitel 23-32, 2007, s. 252).

11. Likvidatorns arbete med att avveckla bolaget, och därigenom uppnå syftet med likvidationsinstitutet, skulle många gånger försvåras om det fanns utestående fullmakter som gav någon annan möjlighet att förfoga över bolagets tillgångar och ikläda bolaget nya förpliktelser. Eftersom likvidatorn bär ansvaret för förvaltningen bör han också ha ensam rådighet över bolagets samtliga ekonomiska förehavanden, låt vara att han i sin tur kan ge fullmakt åt någon annan att företräda bolaget under likvidationen.

12. För det fall en fullmakt anses ha upphört i och med likvidationen kan en därefter av fullmäktigen vidtagen rättshandling i efterhand godkännas av likvidatorn om den skulle visa sig förmånlig. Några beaktansvärda förluster för likvidationsbolaget uppstår således inte i en sådan situation.

13. Övervägande skäl talar för att en fullmakt som ett aktiebolags styrelse utfärdat för någon att företräda bolaget upphör att gälla när bolaget träder i likvidation och likvidator har utsetts. Den första av de två hänskjutna frågorna ska besvaras i enlighet härmed.

HD:s avgörande

HD förklarar att en av ett aktiebolags styrelse utfärdad fullmakt att företräda bolaget upphör att gälla när bolaget träder i likvidation och likvidator är utsedd.

HD:s beslut meddelat: den 14 maj 2012.

Mål nr: Ö 1803-10.

Lagrum: 2 kap. avtalslagen, 8 kap. 35 och 36 §§ samt 25 kap. 30 och 35 §§ aktiebolagslagen (2005:551).

Migrationsöverdomstolen, MIG 2014:1

Asylsökanden har bevisbördan för att göra det sannolikt att den ålder som sökanden uppgett är riktig.

Om en asylsökande uppger att han är underårig så är det också han eller hon som har bevisbördan för att påståendet är riktigt. Asylsökanden ska bevisa att det är sannolikt att han eller hon är så gammal som de uppgett. Bevisbördan ligger således på den asylsökanden och beviskravet är att bevisningen ska uppnå graden sannolikt. Vilket är lägre än styrkt.

Ett bevismedel som Migrationsverket kan erbjuda är att den asylsökanden får möjligheten att genomgå en läkarundersökning - vanligtvis en hand- och tandröntgen - för att därigenom få en bedömning av sin ålder, s.k. åldersbedömning.

Det finns inte någon skyldighet för Migrationsverket att erbjuda en läkarundersökning utan enbart informera om möjligheten. En asylsökande är förstas inte heller skyldig att genomgå en sådan undersökning.

Det ska också uppmärkas att en medicinsk åldersbedömning är bara ett bevismedel som sökanden kan använda sig av. Av Migrationsöverdomstolens domskäl framgår det att det är i första hand som skriftlig bevisning som är relevant och att muntliga uppgifter utgör endast ett komplement till det skriftliga.

Utdrag från Migrationsöverdomstolens domskäl - vill du läsa hela domen kan du hämta den från domstolens vägledande avgöranden som finns [här](#) .

3. Bevisbörda och beviskrav

Det är den sökande som har bevisbördan när det gäller det påstådda skyddsbehovet, vilket innebär att det är han eller hon själv som i första hand har att tillhandahålla relevanta uppgifter till ledning för bedömningen av hans eller hennes behov av skydd (MIG 2007:12). Bevisningens styrka ska vara av det slaget att skyddsbehovet görs sannolikt. Detta inbegriper även att den asylsökande måste göra sin identitet sannolik (ibid.). Identiteten består av sökandens namn, ålder och, som huvudregel, medborgarskap (MIG 2011:11).

JO - Justitieombudsmannen har också behandlat ämnet - åldersbedömning - och i ett beslut 2012-12-12 kritiserat handläggningen hos Migrationsverket. JO:s Dnr är 4107-2011 och beslutet kan i sin helhet laddas ner från JO:s webbplats enligt följande [länk](#) . Nedan följer en kort sammanfattning av JO:s beslut.

En kvinnlig asylsökande uppgav att hon var underårig. Migrationsverket gjorde en egen bedömning och behandlade henne som vuxen i 16 månader.

Enligt JO fick Migrationsverkets bedömning flera negativa konsekvenser för den asylsökande. JO betonade att vikten av att en åldersbedömning ska ske på ett rättssäkert sätt. Det förutsätter som regel att åldersbedömningen ska göras först i samband med att det fattas ett beslut i asylärendet. Innan dess ska den ålder som sökanden uppger godtas om det inte framgår som uppenbart att uppgiften är felaktig.

Precedensfall - Kammarrätten i Sundsvall, dom som meddelats 2012-10-10, målnr 1885-12.

I detta rättsfall fastställer kammarrätten att ett underårigt barn (d.v.s. ej fyllda 18 år) har rätt enligt socialhjälpslagen till ekonomisk bistånd från kommunen för att kunna besöka sin mamma i Iran. Ungdomen som var afghanisk medborgare bodde i Sverige och hade fått permanent uppehållstånd. Mamman var bosatt i Iran och det ekonomiska biståndet uppgick till drygt 4 000 kronor och var nödvändigt för att ungdomen skulle genomföra en umgängesresa, d.v.s. resa till Iran och träffa sin mamma. Att ungdomen hade beviljat ett fick ersättning från Centrala Studiestödsnämnen i form av ett extra tillägg påverkade inte bedömningen om att ungdomen hade rätt till ett ekonomiskt bistånd.

Kammarrättens dom bifogas med detta dokumentet som bilaga 1

JURISTGUIDEN

CHRISTER NILSSON

jurist och författare

RÄTTSFALL - EN LITEN HANDBOK OM PRAXIS\Asyl - migrationsrätt\Ekonomiskt bidrag till resekostnad för barns resa till Sverige

PRECEDENSFALL - KAMMARRÄTTEN I GÖTERBORG - DOM SOM MEDDELATS 2014-06-25 MÅL NR 6691-13.

I detta rättsfall gjorde kammarrätten den bedömningen att en mamma som har permanent uppehållstillstånd har rätt till ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen för inköp av flygbiljetter för hennes resa till sitt hemland för att hämta sina barn till Sverige. Det ekonomiska bistånden omfattade mammans resa till hemland och åter till Sverige samt barnens resekostnader (flygbiljetter) till Sverige. Det ekonomiska biståndet uppgick till 21 000 kronor.

Rättsfallet bifogas i sin helhet med detta dokument som bilaga 2.

Högsta domstolens dom 2014-04-23 mål nr T 487-13.

Gåva eller lån?

I detta prejudikat fick Högsta domstolen bedöma om en banköverföring om 100 000 kronor skulle anses utgöra en gåva till mottagaren eller ett lån.

Enligt AS som överförde beloppet från sitt konto till ZPs bankkonto menade att det var ett lån medan ZP som var innehavare av mottagarkontot ansåg att det var ett lån.

Högsta domstolen ansåg att det var frågan om ett lån. Utdrag från Högsta domstolens skäl för detta finns angivna nedan. För den som önskar läsa hela domen kan hämta den [här](#) i pdf format.

Utdrag från Högsta domstolens domskäl.

5. Parterna är överens om att en överföring av ett belopp om 100 000 kr har skett från AS till ZP. Den fråga som Högsta domstolen har att pröva är därför om det rör sig om ett lån eller en gåva.

Bevisbörda och beviskrav

6. Den som i en rättegång kräver betalning på grund av ett påstått penninglån (försträckning) har som princip att styrka sitt påstående (NJA 1975 s. 577). Den principen tar dock inte sikte på det fallet att det står klart att ett visst belopp har förts över från en person till en annan och det råder oenighet om överföringens innebörd. Frågan är därför om det även i ett sådant fall bör ankomma på den som hävdar att det rör sig om ett penninglån att bevisa detta eller om bevisbördan i stället bör läggas på den som påstår att beloppet har överförts i gåvosyfte.

7. I rättsfallet NJA 2012 s. 804 var frågan huruvida ett visst fordringsanspråk (en regressrätt), som hade uppkommit enligt skuldebrevslagen, hade efterskänkts såsom en gåva. Högsta domstolen uttalade att det som princip gäller att en gäldenär, som påstår att en medgäldenär har eftergett den regressrätt som denne har enligt skuldebrevslagen, har bevisbördan för att så har skett. Om det görs gällande att rätten har efterskänkts, så krävs att det står klart att rättshandlingen är uttryck för en verklig gåvoavsikt. Som skäl för bevisbördans placering framhöll Högsta domstolen bl.a. intresset av att hindra oöverlagda förmögenhetsöverföringar. Domstolen uttalade vidare att en sådan ordning ger större anledning för de inblandade att säkra bevisning.

8. De angivna skälen gör sig gällande även när frågan, som i detta fall, gäller huruvida en överföring av ett belopp har utgjort ett lån eller en gåva. Om bevisbördan placeras på den som hävdar att ett mottaget belopp utgör en gåva, bör detta vidare kunna minska risken för missbruk från mottagarens sida när det råder oklarhet om bakgrunden till att ett belopp har överförts. Detsamma gäller i de fall då en överföring har skett av misstag.

9. Det anförda innebär således att bevisbördan för att ett mottaget belopp har utgjort en gåva vilar på mottagaren. De beviskrav som normalt gäller i tvistemål är tillämpliga.

Bedömningen i detta fall

10. Det ligger alltså på ZP att styrka att ASs överföring av beloppet om 100 000 kr har utgjort en gåva, dvs. att överföringen har varit förenad med en gåvoavsikt och syftat till en förmögenhetsöverföring från honom till henne.

11. Som hovrätten har kommit fram till är det inte möjligt att utifrån den muntliga bevisningen dra slutsatsen att överföringen har varit en gåva. Inte heller det som i övrigt har kommit fram ger tillräckligt stöd för ZPs påstående. Hon har därför inte styrkt att överföringen har utgjort en gåva. Det innebär att hovrättens domslut ska fastställas.

12. Eftersom ZP är förlorande part i Högsta domstolen ska hon ersätta AS för rättegångskostnader. Det yrkade beloppet är skäligt.

Högsta domstolens dom 2014-06-17 mål nr T 2031-13

Av detta prejudikat framgår att den hyresgäst som hyr ut i andra hand är ansvarig för den skada som en andrahandshyresgäst vållar i den förhyrda lägenheten. Detta gäller även om hyresvärden lämnat sitt samtycke till andrahandsuthyrningen.

Utdrag från Högsta domstolens domslut och domskäl - se nedan - önskar du läsa hela domen kan du hämta den [här](#) i pdf format.

Domslut - utdrag från domen (delar av domslutet)

Högsta domstolen förklarar att en hyresgäst vid en andrahandsupplåtelse är skadeståndsansvarig enligt bestämmelsen i 12 kap. 24 § fjärde stycket jordabalken även när upplåtelsen har skett med hyresvärdens samtycke.

Domskäl - utdrag från domen (delar av domskälen)

15. Slutsatsen är att en hyresvärdens samtycke till andrahandsuthyrning endast innebär att denna uthyrning inte utgör ett avtalsbrott. Om inte omständigheterna i det enskilda fallet föranleder en annan bedömning, innefattar samtycket inte att hyresgästen befrias från sina förpliktelser enligt hyresavtalet. För fallet med tillstånd från hyresnämnden bör påpekas att det då är fråga om ett myndighetsingrepp i ett avtalsförhållande. Ett sådant ingrepp bör inte ges en längre gående effekt än vad som uttryckligen framgår av myndighetens beslut.

16. Ett samtycke från hyresvärden eller ett tillstånd från hyresnämnden innebär således inte mer än att hyresgästen har rätt att disponera lägenheten på visst sätt. I övrigt påverkas inte hyresgästens förpliktelser. Hyresgästen ansvarar därför för andrahandshyresgästen enligt vad som föreskrivs i 12 kap. 24 § första stycket jordabalken.

17. Svaret på den i målet aktuella frågan är alltså att, om något annat inte har överenskommit med hyresvärden, en hyresgäst vid en andrahandsupplåtelse är ansvarig för skada på fastigheten som uppkommer genom andrahandshyresgästens vållande.

PRECEDENSFALL - RH 1994:48

Behandlar rättsfrågan om en gåva med villkor att den ska vara mottagarens egendom med tillika ett villkor att om gåvomottagaren så vill kan denne göra egendom till giftorättsgods genom ett äktenskapsförord. En fråga var om detta var möjligt efter det äktenskapsbalkens tillkomst, som trädde i kraft 1 januari 1988.

Det är inte ovanligt att en gåvogivare förenar sin gåva med villkor som måste beaktas. Det förekommer, inte alldeles så sällan, förenar en gåva med villkoret att gåva ska vara mottagarens enskilda egendom och därmed inte utgöra giftorättsgods som är sådan egendom som makar ska fördela sig emellan då äktenskapet upplöses. Något förenklat så innebär det att makarna fördelar nettotillgångarna på så sätt att vardera make erhåller en hälften andel av det gemensamma giftorättsgodset.

Gåvogivaren kan således bestämma enväldigt huruvida objektet för gåvan ska vara gåvomottagarens enskilda egendom. Ibland kan gåvogivaren tillåta att gåvomottagaren ändrar det ursprungliga villkoret om att egendomen ska vara enskild genom att tillåta att egendom genom äktenskapsförord görs till giftorättsgods.

I det ovan angivna precedensfallet gav givaren tillåtelse för gåvomottagaren att ändra objektet för gåvan från enskild egendom till giftorättsgods.

Den rättsfråga som hovrätten hade att ta ställning var om det var möjligt i enlighet med den nu gällande äktenskapsbalken, ÄktB 7:3, var möjligt att registrera ett sådant äktenskapsförord. Enligt hovrätten föreligger det inte några hinder mot att registrera den här typen av äktenskapsförord. Se nedan utdrag från hovrättens domskäl.

Utdrag från hovrättens domskäl.

Vad frågan i detta mål gäller är huruvida en givare kan modifiera ett villkor att egendom skall vara enskild genom att föreskriva att villkoret får upphävas genom ett äktenskapsförord. Enligt 7 kap. 3 § 1 st. äktenskapsbalken får makar genom

äktenskapsförord bestämma att egendom som tillhör eller tillfaller någon av dem skall vara dennes enskilda egendom. Vidare får makarna enligt samma lagrum genom nytt äktenskapsförord bestämma att egendomen skall vara giftorättsgods. Ordalydelsen av bestämmelsen kan ge intryck av att äktenskapsförord inte får användas för att göra egendom som är enskild på grund av förordnande vid gåva till giftorättsgods.

Enligt den tidigare gällande ordningen (8 kap. 1 § giftermålsbalken) var det möjligt för makar i ett fall som det nu förevarande att genom äktenskapsförord förvandla den enskilda egendomen till giftorättsgods (se ovan anförda källhänvisningar). I propositionen 1986/87:1 om äktenskapsbalk m.m. uttalas (s.129), att makar genom bestämmelsen i 7 kap. 3 § 1 st. äktenskapsbalken bereds samma möjligheter som de har haft enligt tidigare rätt att genom äktenskapsförord avtala om egendomsordningen i äktenskapet. Det har således inte varit avsett att i äktenskapsbalken begränsa makarnas rätt att i ett fall som detta genom äktenskapsförord göra enskild egendom till giftorättsgods. Inte heller talar några ändamålssynpunkter för en sådan begränsning. Ordalydelsen i 7 kap. 3 § 1 st. tvingar inte heller till ett sådant ställningstagande.

Det ingivna äktenskapsförordet borde av nu anförda skäl ha registrerats.

Kommentar

Rättsfallet finns inte omnämnt i Äktenskapsbalken - en kommentar 2:a upplagan, 2010 av Lars Tottie och Örjan Teleman. Inte heller i Äktenskap.samboende, partnerskap, 5.e upplagan, 2011 av Anders Agell och Margareta Brattström. Anders Eriksson, Den nya familjerätten, 10:e uppl. 2014 tar inte heller upp rättsfallet.

Örjan Teleman tar dock upp rättsfallet i sin bok, Äktenskapsförord, 3:e uppl. 2012 s. 36.

Det ska också noteras att äktenskapsförord registreras hos Skatteverket och efter registrering ska det införas i äktenskapsregistret som finns hos Skatteverket. (Tidigare registrerades äktenskapsförord hos domstol).

PREJUDIKAT FRÅN HÖGSTA DOMSTOLEN - DOM SOM MEDDELADES 2014-09-05, Ö 3417-13 ANGÅENDE BODELNING - SAMBO

En fråga om bodelning mellan sambor

När ett samboförhållande upphör kan bodelning ske mellan samborna. Bodelning kan dock enbart omfatta viss egendom. Det gäller sådan egendom som **gemensam bostad och bohag** som samborna förvärvat för **gemensamt bruk** (användning) som kan vara föremål för bodelning, s.k. samboegendom.

Samborna kan själva välja om bodelning ska ske eller inte och om en bodelning ska ske mera informellt eller på ett formellt sätt. För att en formell bodelning ska kunna ske mellan samborna krävs det att en av parterna begär att bodelning ska ske. En begäran om bodelning ska enligt 8 § andra stycket sambolagen framställas senast ett år efter det att samboförhållandet upphörde.

Ett prejudikat från Högsta domstolen, en dom som meddelades 2014-09-05, Ö 3417-13

Högsta domstolen har i det ovan angivna prejudikatet prövat hur tidsfristen ska beräknas om part inom rätt tid begärt att bodelning ska ske men senare återkallar sin begäran. Den rättsfråga som HD hade att bedöma var om den part, som inte begärt bodelning, skulle vara bunden av att den andra parten, som begärt att bodelning ska ske, återkallar sin begäran.

Enligt Högsta domstolen krävs det att det ska framgå på något sätt att den part som inte begärt att bodelning ska ske också avstår från bodelning. Enbart en återkalles från den part som begärt bodelning är inte tillräckligt. Detta framgår av Högsta domstolens domskäl – se tillämpliga utdrag av domstolens domskäl som anges nedan.

UTDRAG FRÅN HÖGSTA DOMSTOLEN

Verkan av att bodelning begärs och att begäran återkallas

6. När den ena parten begär bodelning ska en sådan delning ske. Det fordras alltså inte att även den andra parten begär bodelning. I den meningen görs en begäran för bådas räkning, och det krävs inte att båda iakttar ettårsfristen. Om den som har begärt bodelning återkallar sin begäran, kan återkallelsen därför inte utan vidare medföra att bodelning inte ska ske. I annat fall skulle den begärande parten sedan ettårsfristen gått ut i praktiken kunna disponera över frågan om bodelning ska ske.

7. För att en återkallelse ska få verkan även för den andra parten bör därför fordras att även denne förklarar sig avstå från bodelning, eller att avståendet framgår på något annat sätt.

Hela domen finns i pdf format [här](#).

JURISTGUIDEN

CHRISTER NILSSON

jurist och författare

RÄTTSFALL - EN LITEN HANDBOK OM PRAXIS\BILAGOR\Bilaga 1 - Precedensfall - Kammarrätten i Sundsvall, dom som meddelats 2012-10-10, målnr 1885-12.

BILAGA 1 - Precedensfall - Kammarrätten i Sundsvall, dom som meddelats 2012-10-10, målnr 1885-12.

KLAGANDE

Socialnämnden i Härjedalens kommun
Medborgarhuset
842 80 Sveg

MOTPART

N N

Särskilt förordnad vårdnadshavare:
MM

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Härnösands dom den 13 juli 2012 i mål nr 2086-12,
se bilaga A

SAKEN

Bistånd enligt socialtjänstlagen (2001:453), SoL

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten meddelar prövningstillstånd.

Kammarrätten avslår överklagandet.

YRKANDEN M.M.

Socialnämnden i Härjedalens kommun yrkar att kammarrätten ändrar förvaltningsrättens dom och fastställer socialnämndens beslut att avslå ansökan om bistånd till kostnad för umgängesresa till Iran. Till stöd för sin talan åberopar socialnämnden artiklarna 6, 9, 11 och 22 i Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen). Vidare åberopar socialnämnden i huvudsak samma omständigheter som i förvaltningsrätten med följande tillägg och förtydliganden.

Situationen för de mänskliga rättigheterna i Iran är enligt en rapport från Utrikesdepartementet fortsatt mycket allvarlig. Iran har bl.a. kritiserats för att inte särbehandla barn inom straffrätten; personer under 18 år har kunnat dömas till samma straff som vuxna personer. I rapporten framförs att iranska myndigheters attityd gentemot flyktingar är att de ska repatrieras och inte integreras i samhället. Enligt en annan rapport från Utrikesdepartementet förblir situationen för de mänskliga rättigheterna i Afghanistan utomordentligt allvarlig och tonen mot de afghanska flyktingarna i Iran har hårdnat på senare år. Enligt rapporten skärpte Iran år 2008 lagstiftningen som reglerar mottagandet av afghanska flyktingar, vilket har resulterat i att oregistrerade flyktingar numera skickas till läger med fängesliknande förhållanden.

Enligt vad Ali Jafari själv har anfört vet han inte hur familjens levnadsförhållanden ser ut och därmed inte heller hur han kommer att bo under vistelsen i Iran. Han är underårig och hans familj befinner sig illegalt i Iran. Utifrån den rådande situationen och omständigheterna kring synen på afghanska flyktingar i Iran föreligger en stor risk för Ali Jafari att besöka sin familj.

Med hänsyn till rättsfallet RÅ 1996 ref. 12 och att Ali Jafari inte lever i sitt föräldrahem, bör dessutom det extra tillägget till hans studiebidrag ses som

en inkomst. Med tillägget är Ali Jafaris inkomst 3 905 kr, d.v.s. över riksnormen (3 840 kr). Han har därmed haft möjlighet att spara av tillägget.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Tillämpliga bestämmelser i 4 kap. 1 § SoL, rättspraxis och allmänna råd framgår av förvaltningsrättens dom. Därutöver är följande av intresse.

Av 1 kap. 2 § SoL framgår att när åtgärder rör barn, varmed förstås varje människa under 18 år, ska det särskilt beaktas vad hänsynen till barnets bästa kräver. Bestämmelsen svarar mot artikel 3 (1) i barnkonventionen.

Enligt 3 kap. 5 § andra stycket SoL ska, när en åtgärd rör ett barn, hänsyn tas till barnets vilja med beaktande av dess ålder och mognad. Bestämmelsen svarar mot artikel 12 i barnkonventionen.

I 6 kap. 1 § SoL anges, såvitt nu är aktuellt, att vården i ett hem för vård eller boende bör utformas så att den främjar den enskildes samhörighet med anhöriga och andra närstående samt kontakt med hemmiljön. Bestämmelsen svarar mot artikel 9 (3) i barnkonventionen.

Högsta förvaltningsdomstolen har i rättsfallet RÅ 1987 ref. 109 ansett att en mor var berättigad till bistånd för kostnader för att kunna resa till och utöva sin umgängesrätt med en i Italien bosatt 13-årig dotter. Vidare har Högsta förvaltningsdomstolen i RÅ 1994 ref. 81 ansett att bistånd, som en mor sökt för att möjliggöra för sina barn att besöka fadern i Finland, med hänsyn till resans syfte och det relativt låga beloppet, varit behövligt för att tillförsäkra barnen en skälig levnadsnivå och därför bort utgå.

I Socialstyrelsens vägledning avseende ekonomiskt bistånd (s. 69 och 80) anges bl.a. följande. Socialnämnden bör ge ekonomiskt bistånd till skäliga kostnader för att en förälder ska kunna umgås med sitt barn som bor på annan ort. Med annan ort kan även avses en ort utanför Sverige.

Avgörande för vad som bör vara skälig kostnad för resor och hur ofta bistånd bör ges till kostnader för umgänge bör anpassas till vad en familj i allmänhet har råd med. Barnperspektivet innebär att barnets situation och behov ska lyftas fram. Behovet kan naturligtvis skifta från barn till barn beroende på bl.a. ålder, men normalt har alla barn behov av umgänge med båda sina föräldrar. Barnets behov av umgänge med den förälder det inte bor hos medför ett definitivt ansvar för socialtjänsten att möjliggöra detta umgänge.

Utrikesdepartementet har i sammanställning över mänskliga rättigheter i Iran 2011 beskrivit flyktingars rättigheter i landet på följande sätt (s. 19-20).

I stora drag är Irans behandling av sina två stora flyktinggrupper, afghaner och irakier, exemplarisk sett i ett regionalt perspektiv.

Cirka 2 400 000 flyktingar befinner sig i Iran, varav ungefär 2 300 000 är afghaner och 42 000 irakier. Ungefär 850 000 av afghanerna är registrerade och åtnjuter tillgång till vissa av samhällets trygghetssystem. Övriga uppehåller sig illegalt i Iran och är i princip rättslösa och står utanför rättssystemet, men behandlas överlag drägligt. [---]

Den ursprungliga orsaken till migrationen av afghaner är naturligtvis kriget i Afghanistan, men det faktum att afghaner delar religion och har ett nära besläktat språk med persiskan medför möjligheter att arbeta och leva i Iran om än i lågstatusyrken.

Myndigheternas attityd gentemot flyktingarna kännetecknas av ambivalens. Den officiella ståndpunkten är att flyktingarna ska repatrieras och inte integreras i samehället, men den iranska ekonomin är delvis beroende av dem [...].

Kammarrätten, som finner skäl att meddela prövningstillstånd, gör följande bedömning.

Barn har behov av umgänge med sina föräldrar även om barnet inte bor tillsammans med dem. En nära och god kontakt mellan barn och föräldrar är, oavsett av vilken anledning och under vilka omständigheter de skiljts

åt, oftast en viktig förutsättning för att barnet ska kunna utvecklas väl och på sikt kunna återförenas med sina föräldrar.

Av utredningen i målet får anses framgå att en familjeåterförening och ett meningsfullt umgänge mellan Ali Jafari och hans mor förutsätter att de träffas. Såvitt kommit fram kan det för närvarande inte ske på annat sätt än att han, som har permanent uppehållstillstånd i Sverige, reser till Iran. Såväl Ali Jafari som hans särskilt förordnade vårdnadshavare är enligt utredningen medvetna om att det innebär vissa risker att resa till dit. Vårdnadshavaren har dock bedömt att Ali Jafaris behov av att träffa sin familj väger tyngre än dessa risker och att han bör få vidta resan. På grund härav och på i övrigt av förvaltningsrätten anförda skäl, finner kammarrätten att det inte kan antas att umgängesresan skulle innebära sådan fara för Ali Jafaris liv och hälsa att han på den grunden kan nekas sökt bistånd. Med hänsyn till Ali Jafaris vilja och med beaktande av hans ålder och mognad får resan anses förenlig med hans bästa. Resekostnaderna är vidare inte högre än att de kan anses motsvara vad en familj i allmänhet har råd med. Som förvaltningsrätten funnit får Ali Jafari därför anses vara i behov av den aktuella resan för att tillförsäkras en skälig levnadsnivå.

Fråga uppkommer då om Ali Jafaris behov av umgängesresan kan tillgodoses på annat sätt än genom bistånd till resekostnaderna.

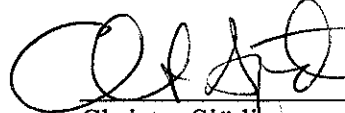
Av förarbetena till reglerna om extra tillägg till studiemedel (prop. 1983/84:127 s. 17) och den rättspraxis förvaltningsrätten hänvisat till framgår att tillägget inte bör beaktas vid bedömning av behovet av bistånd och att detta gäller oavsett om den unge bor kvar i föräldrahemmet eller har eget boende. Vad socialnämnden anförst föranleder inte kammarrätten till någon annan bedömning i förevarande mål. Mot bakgrund härav och då det inte heller i övrigt kommit fram att Ali Jafaris behov av umgängesresa kan tillgodoses på annat sätt är Ali Jafari berättigad till

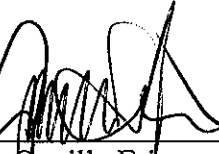
sökt bistånd. Överklagandet ska följaktligen avslås.

Beslutet att meddela prövningstillstånd kan inte överklagas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR AVGÖRANDET I ÖVRIGT, se bilaga B
(formulär 1).

Christer Sjödin
kammarrättslagman
ordförande

Gunilla Ericsson
kammarrättsråd
referent

Jan Karlsson
kammarrättsassessor

Elin Ruthström
kammarrättsfiskal
föredragande

KLAGANDE

Ali Jafari, 941030-6857
c/o Stella HVB
Färjegatan 5 B, lgh 1101
842 32 Sveg

Särskilt förordnad vårdnadshavare: Jonny Springe
Egnahemsgatan 15
842 31 Sveg

MOTPART

Socialnämnden i Härjedalens kommun
842 80 Sveg

ÖVERKLAGAT BESLUT

Socialnämnden i Härjedalens kommuns beslut den 15 maj 2012

SAKEN

Bistånd enligt socialtjänstlagen (2001:453)

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten bifaller överklagandet och beslutar att Ali Jafari har rätt till 4 045 kr i ekonomiskt bistånd för umgängesresa till Iran.

BAKGRUND

Socialnämnden avslag Ali Jafaris ansökan om ekonomiskt bistånd om 4 045 kr för umgängesresa till Iran. Som skäl för beslutet angavs att de förhållanden som beskrivs i utredningen inte på ett tillfredsställande sätt kan garantera den unges säkerhet i samband med vistelsen i ifrågavarande land samt att behovet av resan inte bedöms som nödvändigt för att tillförsäkra individen en skälig levnadsnivå. Vidare kan behovet tillgodoses av den sökande själv såvitt avser dennes möjligheter att på egen hand bekosta resan via egna tillgodohavanden.

YRKANDEN M.M.

Ali Jafari överklagar socialnämndens beslut och yrkar att han ska beviljas sökt bistånd. Han anför i huvudsak följande. För ett barn som för sin familj var tvunget att fly under förhållanden som man knappt kan föreställa sig är det oerhört viktigt att återknyta till sin familj för sin psykiska hälsa och känslomässiga utveckling. Då hans resurser för att genomföra resan inte räcker och det inte är möjligt för hans mor att ta sig till Sverige, behöver han ekonomiskt bistånd för resan. Socialnämnden ansvarar för att den som genom nämndens försorg har tagits emot i ett annat hem än det egna får god vård. Vården bör utformas så att den främjar den enskildes samhörighet med anhöriga och andra närstående samt kontakt med hemmamiljön. Han har som äldste son ett behov av att besöka sin mor och sina syskon. Då fadern är död har han enligt sin kultur ett ansvar för familjen fastän han är ett barn. Biståndet behövs för att han ska vara lugn gällande familjens förhållanden och kunna gå vidare och kunna koncentrera sig på sin utveckling och utbildning samt bli en tillgång för Sverige såsom det beskrivs i 1 kap. 1 § socialtjänstlagen. Sverige har förbundit sig till FN:s barnkonvention och är därmed skyldigt att följa de artiklar som handlar om familjens och barnets bästa. Barn ska kunna återförenas över nationsgränser. Även om barnet och föräldrarna bor i olika länder ska barnet ha rätt att regelbun-

det upprätthålla en personlig relation och direkt kontakt med båda föräldrarna.

Socialnämnden omprövar sitt beslut men finner inte skäl till ändring.

SKÅLEN FÖR AVGÖRANDET

Tillämpliga bestämmelser

Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning (försörjningsstöd) och för sin livsföring i övrigt. Den enskilde ska genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Biståndet ska utformas så att det stärker hans eller hennes möjligheter att leva ett självständigt liv (4 kap. 1 § socialtjänstlagen).

Socialnämnden bör vid bedömningen av behovet av ekonomiskt bistånd räkna med hushållets samtliga faktiska inkomster. Inkomster som den enskilde inte kan förfoga över bör inte tas med. Vissa faktiska inkomster bör socialnämnden dock i regel inte räkna med. En sådan inkomst är extra tillägg till studiestöd (Socialstyrelsens allmänna råd gällande ekonomiskt bistånd, SOSFS 2003:5, ändrad genom SOSFS 2009:23 s. 19).

Utredningen i målet

Av socialnämndens utredning i målet framgår bland annat följande. Ali Jafari kom som en minderårig asylsökande till Sverige från Afghanistan och beviljades den 25 maj 2011 uppehållstillstånd i landet. Han erhåller studiestöd från CSN om 1 050 kr per månad och ett extra tillägg till studiestödet från CSN om 855 kr per månad. Då han är placerad på HVB (hem för vård och boende) ingår kostnad för boende och mat i placeringen och från HVB får han varje månad 2 000 kr som han själv får hushålla med. Under sin tid i Sverige har han sparat ungefär 6 500 kr. Dessa pengar består av det extra tillägg till studiestöd som han får från CSN. Han lever på

en inkomst strax under riksnorm. Ali Jafari har inte träffat sin mamma eller sina syskon på två år och såg dem senast i Afghanistan innan han var tvungen att fly landet. Efter att han lämnade Afghanistan har han inte haft möjlighet att ha någon kontakt med sin familj. Han är orolig för deras hälsa och har under den senaste tiden uppvisat en känslomässig sårbarhet. Ali Jafari har telefonnumret till sin mamma och kommer lämna detta till sin vårdnadshavare i Sverige för att denne ska kunna hålla kontakten med honom och hans mamma under vistelsen i Iran. Hans ansökan om ekonomiskt bistånd avser en tur- och returresa från Stockholm till Teheran. Utredningen är daterad 19 april 2012.

Ordföranden i Socialnämnden har i en skrivelse ställd till Ali Jafari och daterad 2012-06-26 dvs. en vecka efter arbetsutskottets omprövningsbeslut, utvecklat frågeställningarna i det överklagade beslutet med följande. Utredningen påvisade att Ali Jafari vid ansökningstillfället ägde resurser att själv tillgodose en betydande del av sitt behov. Socialnämndens ansvar är att inför ett eventuellt möjliggörande av ifrågavarande resa noggrant förvissa sig om att resan inte i något hänseende utgör en risk för den unges hälsa och liv. Utredningen har inte lyckats påvisa detta och den tillförordnade vårdnadshavaren har inte på ett betryggande sätt lyckats övertyga socialnämnden i denna del. Ali Jafari torde i tillfredsställande grad kunna få kännedom om sin familjs förhållanden på annat sätt, exempelvis genom telefonkontakt, till dess resan kan ske på ett betryggande sätt. I utredningen beskrivs inte på vilket sätt den förordnande vårdnadshavaren avser hålla kontakt med den unge och vem kontakten ska ske mot i det fall någonting inträffar och som omöjliggör kontakt med Ali Jafari eller någon honom närtstående vuxen som kan kommunicera direkt med vårdnadshavaren. Det framkommer inte heller hur vårdnadshavaren avser förhålla sig till exempelvis en sådan situation som att kommunikationen med den unge helt bryts eller att hemresan förhindras. I det fall Ali Jafari med egna medel

förverkligar resan, faller ansvaret på tillförordnad vårdshavare att på förhand bedöma förhållandena med avseende på trygghet och säkerhet.

Förvaltningsrättens bedömning

Vad först gäller risken för Ali Jafaris hälsa och liv i samband med eventuell umgängesresa gör förvaltningsrätten följande bedömning. Av socialnämndens utredning i målet framgår att Ali Jafari kom som en minderårig asylsökande till Sverige från Afghanistan. Ansökan om bistånd till umgängesresa avser dock en resa till Iran. Av socialnämndens utredning och av uppgifterna i övrigt framgår inte på vilket sätt en umgängesresa till Iran skulle utgöra en sådan risk för Ali Jafaris hälsa och liv att skäl för att neka bistånd ska anses föreligga. I utredningen framkommer att den förordnade vårdnadshavaren kommer ha tillgång till telefonnumret till Ali Jafaris mamma i Iran och på så vis kunna hålla kontakten med både honom och mamman. Med hänsyn till detta är det förvaltningsrättens bedömning att någon risk för Ali Jafaris hälsa och liv i samband med umgängesresa till Iran inte kan anses föreligga. Socialnämnden har därför inte haft fog att avslå ansökan om bistånd på denna grund.

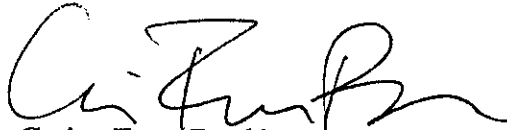
Socialnämnden anser också att behovet inte bedöms som nödvändigt för att den enskilde ska vara tillförsäkrad en skälig levnadsnivå. Ali Jafari kom som sextonåring till Sverige och det är snart två och ett halvt år sedan som han träffade sin mamma och sina syskon. Ali Jafari är orolig för sin familj. Det framkommer också att Ali Jafari har blivit mer nedstämd och drar sig undan personal och jämnåriga. Med hänsyn till det som framkommit i målet anser förvaltningsrätten att Ali Jafari behöver få träffa sin familj för att vara tillförsäkrad en skälig levnadsnivå.

Nästa fråga i målet är om Ali Jafari har möjlighet att tillgodose detta behov med egna medel. Det framgår nämligen av utredningen att Ali Jafari har 6 500 kr på sitt bankkonto. Dessa pengar anges bestå av det extra tillägg till studiestöd som Ali Jafari har som studerande. Socialnämnden har inte

haft några invändningar kring beloppets storlek eller att det handlar om tilläggsdelen till studiestödet. Dessa medel ska enligt praxis (RÅ 1990 ref. 7 och RÅ 1996 ref. 12) inte räknas som inkomst vid biståndsbedömning. Förvaltningsrätten har inte funnit skäl till avsteg från den praxis som gäller vilket innebär att hänsyn inte kan tas till dessa medel vid biståndsberäkningen. Detta innebär i sin tur att Ali Jafari är berättigad till en umgängesresa med 4 045 kr för resa Stockholm-Teheran tur och retur. Överklagandet ska därför bifallas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1C).

Carina Ferm Brodén

JURISTGUIDEN

CHRISTER NILSSON

jurist och författare

RÄTTSFALL - EN LITEN HANDBOK OM PRAXIS\BILAGOR\Bilaga 2 - Precedensfall - Kammarrätten i Göteborg som meddelats 2014-06-25 MÅL NR 6691-13.

Bilaga 2 - Precedensfall - Kammarrätten i Göteborg som meddelats 2014-06-25 MÅL NR 6691-13.

KAMMARRÄTTEN I
GÖTEBORG
Avdelning 3

DOM

2014-06-25
Meddelad i Göteborg

Sida 1 (4)
Mål nr 6691-13

KLAGANDE

NN

MOTPART

Stadsdelsnämnden Västra Hisingen i Göteborgs kommun
Box 480 63
418 22 Göteborg

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Göteborgs dom den 18 oktober 2013 i
mål nr 10713-13, se bilaga A

SAKEN

Ekonomiskt bistånd

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten upphäver underinstansernas beslut och bestämmer att Sahro Guled är berättigad till ekonomiskt bistånd med 22 100 kr.

YRKANDEN M.M.

Sahro Guled vidhåller yrkandet om ekonomiskt bistånd med 22 100 kr till flygbiljetter för sig och sina barn. Hon anför följande. Hon ansökte om bistånd innan hon köpte biljetterna. Hennes mamma som tog hand om barnen hade blivit sjuk. En nioårig son hade blivit sjuk och dött ett halvår tidigare efter att ha druckit förorenat vatten. Hon var därför mycket orolig för sina övriga barn och såg ingen annan utväg än att låna pengar för att kunna köpa biljetter. Kostnaderna för biljetterna har varit skäliga.

Dok.Id 285821

Postadress
Box 1531
401 50 Göteborg

Besöksadress
Stora Nygatan 21

Telefon
031-732 74 00
E-post: kammarratten.goteborg@dom.se
www.kammarratten.goteborg.se

Telefax
031-732 76 00

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:00

Stadsdelsnämnden bestrider bifall till överklagandet och anför att kostnaden inte är skälig eftersom den är betydligt högre än vad en förälder under liknande omständigheter skulle ha haft möjlighet att betala.

SKÅLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Frågan i målet

Frågan i målet är om Sahro Guled har rätt till bistånd till flygkostnader för att hämta sina barn i Etiopien.

Utredningen

Sahro Guled flydde i april 2010 från Somalia till Sverige. Hon har haft permanent uppehållstillstånd i Sverige sedan den 23 april 2010. I hemlandet lämnade hon fem minderåriga barn. Ett barn avled under 2012. Sahro Guled är gift men har inte haft kontakt med sin make sedan 2005. Barnen har inte heller någon kontakt med sin pappa. Barnen levde sedan april 2012 i Etiopien tillsammans med Sahro Guleds mor som är gammal och sjuk. Barnen beviljades permanent uppehållstillstånd i Sverige den 2 maj 2013. Den 4 juni 2013 ansökte Sahro Guled muntligen om ekonomiskt bistånd till flygbiljetter för resa för sig själv till Etiopien och för resa för henne och barnen från Etiopien till Sverige. När hon inte fått något beslut av stadsdelsnämnden lånade hon pengar till flygbiljetterna och reste den 19 juni 2013 till Etiopien och hämtade barnen, vilka sedan dess bor hos henne.

Rättslig reglering

Av rättsfallet RÅ 84 2:6 framgår att de kostnader som en förälder har för att kunna utöva vårdnaden om sitt barn är hänförliga till sådana kostnader för livsföringen i övrigt som berättigar till bistånd enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453). Det bistånd som den enskilde kan få avser enligt lagrummet att tillförsäkra den enskilde en skälig levnadsnivå. I bedömningen

ska hänsyn tas till omständigheterna i det enskilda fallet och då beaktas i vilken omfattning en förälder under liknande förhållanden normalt har motsvarande utgifter och om kostnaderna får anses skäliga.

Kammarrättens bedömning

Sahro Guled ansökte om bistånd till flygbiljetter innan hon reste till Etiopien och hämtade barnen. Den omständigheten att Sahro Guled därefter men innan nämnden avtog ansökan lånade pengar till biljetterna innebär inte att målet gäller bistånd till att betala en skuld (HFD 1991 not 360).

Omständigheterna i Sahro Guleds fall är enligt kammarrättens mening sådana att det har varit nödvändigt att hennes barn förenades med henne i Sverige för att hon skulle vara tillförsäkrad en skälig levnadsnivå. Hon är därför berättigad till det sökta biståndet om inte kostnaderna för flygbiljetterna har varit oskäligt höga.

Stadsdelsnämnden har invänt att kostnaderna för Sahro Guleds och barnens resor för att uppnå föreningen inte är skäliga. Stadsdelsnämnden har dock inte gett in någon egen utredning som visar att motsvarande biljetter skulle ha kunnat förvärfvas för en lägre kostnad.

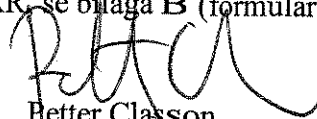
I likhet med vad som gäller vid umgängesresor bör utgångspunkten vara vad en familj i allmänhet har råd med. Utgångspunkten bör alltså inte vara, som vid boendestandard och boendekostnader, en jämförelse med vad en låginkomsttagare normalt har råd att kosta på sig (HFD 1987 ref 109 och 1994 ref 81, Socialstyrelsen: Ekonomiskt bistånd – Handbok för socialtjänsten, s. 77).

En sammanlagd kostnad för flygbiljetter på 22 100 kr är i och för sig beaktansvärd, men överstiger inte vad en familj i allmänhet har råd med och skulle kosta på sig i en liknande situation. Det har vidare inte kommit fram att motsvarande biljetter skulle kunnat ha köpas till ett lägre pris .

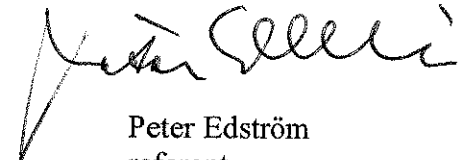
Kostnaderna framstår mot denna bakgrund inte som oskäligt höga. Med hänsyn till det nu sagda och till att stadsdelsnämnden inte har gjort gällande att en annan huvudman har ansvaret anser kammarrätten att Sahro Guled har rätt att få ekonomiskt bistånd till sina kostnader för biljetterna.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 1).

Peter Classon

Maria Lindvall

Peter Edström
referent

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**

DOM
2013-10-18
Meddelad i
Göteborg

Mål nr
10713-13 E
Avdelning 1 Enhet 11

Bilaga A

AB 5
Sida 1 (4)

KLAGANDE

Sahro Guled, 800131-5269
Temperaturgatan 34 Lgh 1302
418 41 Göteborg

MOTPART

Stadsdelsnämnden Västra Hisingen
Box 48063
418 22 Göteborg

ÖVERKLAGAT BESLUT

Stadsdelsnämnden Västra Hisingens beslut den 13 augusti 2013,

SAKEN

Bistånd enligt socialtjänstlagen (2001:453), förkortad SoL

DOMSLUT

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

Dok.Id 231250

Postadress
Box 53197
400 15 Göteborg

Besöksadress
Sten Sturegatan 14

Telefon
031 - 732 70 00

Telefax
031 - 711 78 59

E-post: forvaltningsrattenigoteborg@dom.se

Expeditionstid
måndag – fredag
08.00-16.00

BAKGRUND

Sahro Guled ansökte om ekonomiskt bistånd till kostnad för flygbiljetter om 22 100 kr. Kostnaden avsåg resa för henne själv och hennes barn, bosatta i Etiopien, vilka beviljats uppehållstillstånd i Sverige. Sahro Guled köpte biljetterna genom en vän och avbetalar resan till denne. Hon åkte den 16 juni 2013 för att hämta barnen.

Stadsdelsnämnden Västra Hisingen avslog ansökan med bl.a. följande motivering. Beloppet om 22 100 kr kan inte anses som en skälig kostnad då den är betydligt högre än vad en förälder under liknande omständigheter skulle ha möjlighet att betala.

YRKANDEN M.M.

Sahro Guled yrkar att hon ska beviljas sökt bistånd och anför i bl.a. följande. Hon studerar svenska och saknar möjlighet att betala flygbiljetterna. Barnen var, innan de kom till Sverige, hos hennes mamma i Etiopien. Hennes mamma blev dock sjuk och kunde inte längre ta hand om barnen. Det fanns ingen annan som kunde ta hand om barnen. Det är en skälig levnadsnivå att hon kan umgås med barnen.

Stadsdelsnämnden anser att överklagandet ska avslås.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser m.m.

För att rätt till bistånd enligt 4 kap. 1 § SoL ska föreligga krävs att den sökande inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt. Bistånd kan lämnas för den enskildes försörjning och livsföring i övrigt. Vidare gäller enligt samma paragraf att den enskilde genom det bistånd som lämnas ska tillförsäkras en skälig levnadsnivå.

I förarbetena (prop. 2000/01:80 s. 92) anges bl.a. att med begreppet livsföring i övrigt avses alla de olika behov som den enskilde kan ha för att tillförsäkras en skälig levnadsnivå och som inte omfattas av försörjningsstödet. Det är inte möjligt att lämna en uttömmande uppräkningslista av vilka insatser eller behov som ska anses ingå. En individuell bedömning måste göras i varje enskilt fall.

Av Socialstyrelsens allmänna råd framkommer bl.a. följande. Socialnämnden bör ge ekonomiskt bistånd till betalning av skulder, endast om det är enda möjligheten för den enskilde att uppnå en skälig levnadsnivå. Nämnden bör ge bistånd till skulder efter en individuell prövning och när det enligt nämndens bedömning skulle få allvarliga sociala konsekvenser för den enskilde om skulden inte betalas. Det kan t.ex. gälla boendekostnader eller hushållsel. Att en person har skulder är inte speciellt ovanligt och kan normalt knappast betraktas som en belastning. Socialtjänsten bör se restriktivt på bistånd till skulder i allmänhet. (SOSFS 2003:453 s. 74 f).

I praxis (se bl.a. RÅ84 2:6, RÅ 1987 ref. 109 och RÅ 1994 ref 81) har ansetts att kostnader som en förälder har för att kunna utöva vårdnaden om eller rätten till umgänge med sitt barn, samt barnens rätt att utöva umgänge med sin förälder, är hänförliga till sådana kostnader för livsföringen som i och för sig kan berättiga till bistånd, även när biståndet utgår i form av resekostnader. Vid prövningen beaktades bl.a. i vad mån en förälder under liknande förhållanden normalt får vidkännas motsvarande utgifter och om kostnaderna får anses skäliga. I RÅ 1994 ref. 81 uttalades bl.a. att barnens intresse av att besöka en förälder får vägas mot resekostnadernas storlek. Kostnaderna i ovan nämnda rättsfall uppgick till 1 086 kr, 3 770 kr respektive 3 000 kr.

I RÅ 1991 not 360 ansågs en kommun inte skyldig att betala en skuld om

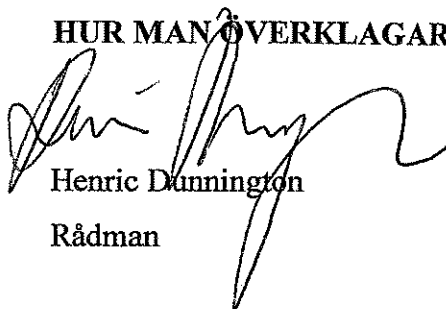
2 200 kr avseende kostnad för anhörigs resa till Sverige. I målet beaktades bl.a. att bistånd till skulder utgår endast i undantagsfall, och sådana särskilda omständigheter bedömdes inte föreligga i målet.

Förvaltningsrättens bedömning

Sahro Guled har ansökt om bistånd för kostnader för flygbiljetter sig själv och sina barn. Syftet har varit att barnen ska ha möjlighet att utöva umgänge och bo med henne.

Rätten till bistånd omfattar endast avser personer som är bosatta i Sverige eller som vistas här i landet. Sahro Guled kan därför i princip inte beviljas bistånd avseende resor till Sverige för personer som bor utomlands. Som framgår ovan kan emellertid bistånd i vissa särfall utgå när det handlar om vårdnad och umgänge med barn. En förutsättning härför är att reskostnaderna är begränsade och rimliga. Enligt förvaltningsrättens mening är det aktuella reskostnaderna alltför höga och rätt till bistånd föreligger därför inte av denna anledning. Sahro Guled har finansierat kostnaden genom att låta en vän stå för kostnaden och sedan betalat tillbaka på den skuld hon har till vännen. Bistånd till skulder utgår som huvudregel inte. Det saknas anledning att i förevarande fall bevilja bistånd till den aktuella skulden, jfr RÅ 1991 not 360. Några särskilda skäl har inte framkommit för att ändå bevilja det ansökta biståndet. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1 B)

Henric Dunnington
Rådman

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen men ska skickas eller lämnas till kammarrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar *prövningstillstånd* om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om *prövningstillstånd* inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att *prövningstillstånd* bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få *prövningstillstånd*
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.